

Література

1. Бігдан О.В., Ходаківська О.В. Теоретико–методологічні основи економічного механізму екологізації аграрного виробництва URL: <https://www.sworld.com.ua/simpoz2/23.pdf>
2. Екологізація тваринництва URL: <http://lib.chmnu.edu.ua/pdf/posibnuku/229/97.pdf>
3. Андросов В.І. Екологічні проблеми збереження біорізноманіття на території Херсонської області. URL: http://www.zoology.dp.ua/z15_00-2.html
4. Зачиняев Ярослав Васильевич Автореферат диссертации на соискание учёной степени доктора биологических наук Экологические проблемы современного животноводства (на примере коневодства) 03.02.08 – Экология, 06.02.10 - Частная зоотехния, технология производства продуктов животноводства Петрозаводск – 2011 – 24 с.
5. Баранников В.Д. Экологическая безопасность сельскохозяйственной продукции: учебное пособие /В.Д.Баранников, Н.К.Кириллов. - М.: Колос, 2006. – 352 с.

СТРАТИЧУК Н.В.

к.е.н., доцент

СТРАТИЧУК О.В.

здобувач вищої освіти

Херсонський державний аграрно-економічний університет

УДК: 504.064

АНАЛІЗ ПЕРСПЕКТИВ ПОВОДЖЕННЯ З ТВЕРДИМИ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ

Актуальність. Поводження з ТПВ є одним із пріоритетних завдань природоохоронної діяльності та найважливіших напрямків механізму господарського функціонування для унеможливлення нанесення шкоди навколишньому середовищу.

Проблема відходів в Україні вирізняється особливою масштабністю і значимістю як внаслідок домінування в національній економіці ресурсоемних

багатовідхідних технологій, так і через відсутність протягом тривалого часу адекватного реагування на її виклики. Значні масштаби ресурсокористування та енергетично-сировинна спеціалізація національної економіки разом із застарілою технологічною базою визначали і надалі визначають високі показники утворення та нагромадження відходів.

Мета дослідження полягала в тому, щоб продемонструвати потенціал галузі поводження з ТПВ в Україні в контексті забезпечення екологічно сталого розвитку шляхом аналізу відношення місцевого населення до проблеми збору, сортування та переробки відходів.

Результати дослідження. Українці схвально ставляться до різних ініціатив, спрямованих на безпечне поводження й утилізацію відходів, але водночас не готові платити більше за це. Про це свідчать результати соціологічного дослідження [1].

Абсолютна більшість громадян України (88%) вважає проблему поводження з відходами важливою, причому майже половина опитаних (49%) оцінили цю проблему як надзвичайно важливу. При цьому майже половина респондентів (49%) вказали, що вони не знають, що відбувається з і сміттям після того, як вони потрапляють до смітника.

Переважає більшість населення проблему поводження з відходами та сміттям пов'язують із забезпеченням чистоти довкілля (82%), та із забезпеченням здоров'я людини (75%). Близько ж третини опитаних вважають стан з цією проблемою показником загального розвитку держави.

До небезпечних відходів, які потребують спеціального поводження, населення найчастіше відносить відходи хімічної промисловості (87%), відходи електричного та електронного обладнання, батарейки (67%), але й про такі види сміття, як відходи медичних закладів та непридатні хімічні засоби захисту рослин сільськогосподарського призначення, згадували близько 60% опитаних.

Відповідаючи на окреме запитання про шкідливість для довкілля та здоров'я людини батарейок та люмінесцентних ламп, вже 79% опитаних вказали, що вони знають про шкоду від цих речей. Водночас лише близько 1/5

частини опитаних відмітили, що вони відносять такі небезпечні відходи, як використані батарейки та люмінесцентні лампи до спеціальних пунктів збору, тоді як більшість (61%) просто викидають їх разом зі звичайним сміттям. Частка останніх є більшою серед селян (74%), але й серед городян таких 54%, тоді як відносять до спеціальних пунктів збору 30 % городян.

Оцінюючи варіанти поводження з відходами, які б могли замінити їхнє захоронення на сміттєзвалищах, переважна більшість опитаних відмітили переробку відходів (80%), тоді як за повторне використання (пляшок, речей) висловилися 54%, а за компостування – 41%. Варіант спалювання ж знаходить невисоку підтримку у населення (за цей варіант висловилися лише 12% опитаних) [1].

Більшість опитаних (69%) не проводять сортування відходів під час своєї повсякденної життєдіяльності, тоді як здійснюють таке сортування лише 29%. Проте такий стан дуже значною мірою обумовлено відсутністю умов забезпечення такого сортування; адже 66% опитаних вказали, що вони не сортують відходу тому, що немає спеціальних контейнерів, і 86% з тих, хто нині не проводить сортування, готові це робити у випадку забезпечення відповідних умов. Причому близько половини (49%) з даної групи заявили про готовність до здійснення «глибокого» сортування (на 3–4 різні фракції); на менше сортування (2 частини) згодні 29% опитаних, а ще 18% ще не визначилися в цьому питанні.

До спалення сміття серед всього населення вдається відносно невелика частка (34%), але серед сільського населення такий спосіб боротьби з відходами використовується більшістю (71%). Такий стан існує при тому, що переважна більшість тих, хто спалює відходи (71% в цій групі) розуміє шкідливість такої процедури.

Незважаючи до ставлення українців до сортування, з 1 січня 2018 р. в Україні була встановлена заборона на захоронення неперероблених (необроблених) побутових відходів. Це передбачено Законом України "Про

відходи", до якого були внесені відповідні зміни ще 2012 р. Так, згідно з документом, великогабаритні, ремонтні та небезпечні відходи у складі побутових мають збиратися окремо від інших видів. Штраф за порушення такої норми для населення становитиме від 340 до 1360 грн., для юридичних осіб – від 850 до 1700 грн. Також закон забороняє проектування, будівництво та експлуатацію полігонів побутових відходів без оснащення системами захисту ґрунтових вод, вилучення та знешкодження біогазу та фільтрату.

У перспективі Україна повинна відійти від використання полігонів для відходів, як єдиного шляху поводження з ними, і рухатися в напрямку сортування сміття, поділу його на потоки для повторного використання, переробки або утилізації [3].

В даний час повна нормативна собівартість вивезення ТПВ визначається як сума нормативних витрат на виконання робіт по збору (транспортуванню) ТПВ, захороненню, утилізації (переробці), знищенню ТПВ, а також цехових витрат, інших прямих витрат, загально експлуатаційних і поза експлуатаційних витрат. У деяких випадках екологічна складова (плата за розміщення відходів) включається в тариф на послугу з захоронення відходів, у деяких ні. Нові системи збору сміття повинні скоротити основні і додаткові статті витрат на обслуговування за рахунок застосування нової техніки і технологій [2].

Останнім часом були розроблені технології, які можуть забезпечити повну або часткову окупність переробки ТПВ. Таким чином, з точки зору економічної ефективності технології переробки ТПВ можна розбити на 3 групи:

- 1) повністю витратні технології;
- 2) технології, що забезпечують часткову окупність інвестицій;
- 3) технології, що дозволяють забезпечити повну окупність інвестицій і отримати прибуток.

Розглянемо кожен процес з точки зору економічної ефективності, яка дозволить окупити витрати, які виникають при будівництві полігонів і підприємств по переробці. Захоронення несортованих відходів – це чисто

витратний метод, який визначається тарифом за послуги для населення. Цей тариф повинен покрити витрати: на обслуговування контейнерних майданчиків, де збираються відходи; витрати транспортних компаній, що здійснюють перевезення відходів до полігонів; витрати на захоронення відходів.

У цьому випадку відсутній позитивний економічний ефект, більш того, з кожним роком має місце тенденція до збільшення кількості відходів, що збираються від населення, що неминуче призведе до постійного зростання тарифу. В одній тонні середньостатистичних несортованих відходів знаходяться цінні компоненти, які після сортування можна реалізувати як вторинну сировину.

Економічна ефективність первинного сортування, як підготовчої операції в процесі комплексної переробки ТПВ, пов'язана з тим, що, перерозподіляючи матеріальні потоки відходів (зокрема, за рахунок виділення напівпродуктів – пальної і біорозкладаної фракцій), сортування в 1,5–2 рази скорочує потребу в дорогому термічному і біотермічному обладнанні. У той же час капітальні витрати на саме сортування не перевищують 10–15% витрат на термо- і біообробку [4].

Висновок За результатами проведеного дослідження можна зробити декілька цікавих висновків, що розкривають проблеми, які можуть виникнути при запровадженні системи роздільного збору ТПВ: по-перше, з метою підвищення частки населення яка не лише ознайомена з проблемою сортування і переробки сміття, а й супутніми екологічними проблемами, необхідно підвищувати рівень екологічної обізнаності усіх вікових верств населення. Низька екологічна культура населення буде завжди бути серйозним бар'єром при впровадженні будь-яких проектів екологічного спрямування; по-друге, з метою підвищення ймовірності сортування жителями ТПВ необхідно передбачити грошові кошти на інформування населення і пропаганду нової системи їх збору. Проведений аналіз, щодо проблеми поводження з твердими

побутовими відходами, дозволив дійти висновку, що населення країни усвідомлює та намагається рухатись у напрямку сортування сміття, адже побутові відходи являють собою серйозну екологічну небезпеку і проблема їх утилізації є надзвичайно актуальною, а єдиний безпечний спосіб її рішення - це переробка відходів.

Література

1. Ставлення населення України до питання утилізації відходів.
URL: <https://dif.org.ua/article/123344f>
2. Постанова Про затвердження Порядку формування тарифів на послуги з поводження з побутовими відходами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/1010-2006-%D0%BF?lang=uk>
3. Розпорядження Про схвалення Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/820-2017-%D1%80>
4. Тверді побутові відходи в Україні: Потенціал розвитку. Сценарії розвитку галузі поводження з твердими побутовими відходами [Текст] // Міжнародна фінансова корпорація (IFC, Група Світового банку). Київ. 2015. 114 с.

ТИЩЕНКО С.В..

к.е.н., доцент

Поліський національний університет

УДК: 338.48:379.85

УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ СТВОРЕННЯ КАДАСТРУ ТУРИСТСЬКИХ РЕСУРСІВ

Актуальність. Досвід зарубіжних країн засвідчує про те, що розвиток туризму країни та його успіх все більше залежить від діючого механізму обліку туристських послуг та ресурсів. Активна політика в області систематизації туристських ресурсів є досить важкою та складною теоретико-практичною проблемою яка ще не має повного та всебічного дослідження в Україні із-за